

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKI GRAĐANSKI SUD U ZAGREBU
Ulica grada Vukovara 84

Poslovni broj: 76 Pn-554/21-33

REPUBLIKA HRVATSKA

PRESUDA

Općinski građanski sud u Zagrebu po sucu toga suda, Ani Ćurković Dražić, u pravnoj stvari tužitelja UDRUGA U IME OBITELJI OIB 27741674988, Zagreb, Ul. kralja Zvonimira 17, zastupana po punomoćniku Krešimir Mateković, odvjetnik u Zagrebu, protiv tuženika UDRUGA ZA NEZAVISNU MEDIJSKU KULTURU OIB 27876338953, Zagreb, Šubićeva 20, zastupana po punomoćniku Emil Havkić, odvjetnik iz Zagreba, radi naknade štete, nakon zaključene glavne i javne rasprave održane dana 30. rujna 2022., istoga dana

presudio je

I Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

"1. Nalaže se tuženiku UDRUGA ZA NEZAVISNU MEDIJSKU KULTURU, Šubićeva 20, Zagreb, OIB 27876338953 da tužitelju UDRUGA U IME OBITELJI, Ulica kralja Zvonimira 17, Zagreb, OIB 27741674988 isplati iznos od 40.000,00 kn zajedno sa zakonskom zateznom kamatom tekućima od dana 12. travnja 208. godine pa do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena.

2. Nalaže se tuženiku da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka zajedno sa zakonskim zateznom kamatom tekućima od dana donošenja presude Suda prvog stupnja pa do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena."

II Nalaže se tužitelju da u roku od 15 dana tuženiku nadoknadi trošak postupka u iznosu od 9.062,50 kn / 1.202,80 EUR¹.

Obrazloženje

1. Odlukom ŽS u Zagrebu Gž-2377/2020 ukinuta je ranija presuda ovoga suda Pn-1086/18-15 od 29. rujna 2020. kojom je odbijen tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da se naloži tuženiku isplatiti tužitelju iznos od 40.000,00 kn, s obrazloženjem da je sud prvog stupnja počinio bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP budući da presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, a u njoj nisu dati razlozi o odlučnim činjenicama; sloboda izražavanja nije apsolutna, već podliježe određenim ograničenjima, a ustavno jamstvo slobodnog izražavanja sadrži obveze i odgovornosti, koje se odnose i na objavu u medijima. Stoga sud mora uvijek razmotriti je li istraživanje koje je medij proveo prije objavljivanja tvrdnji, bilo provedeno u dobroj vjeri i u skladu s uobičajenom novinarskom obvezom provjeravanja činjeničnih navoda, a sud prvog stupnja ne daje razloge je li to razmatrao prilikom donošenja presude, izrazi koje je autor upotrijebio u spornom

¹ Fiksni tečaj konverzije 7,53450

članku (pokretač jednog od najvećih poteza strukturnog nasilja) u odnosu na tužitelja, sami po sebi uvredljivi i u uobičajenoj političkoj raspravi u hrvatskom društvu se upotrebljavaju u negativnom značenju te upućuju na namjeru vrijeđanja. Sukob između slobode izražavanja i povrede prava na ugled i čast potrebno je rješavati vaganjem relevantnih čimbenika koji se odnose na dvije zaštićene vrijednosti – s jedne strane pravo na slobodu izražavanja i s druge strane pravo na ugled i čast, budući da se radi o pravima koja zaslužuju jednaku zaštitu, te je zadatak suda postići pravičnu ravnotežu između tih prava, a to sud prvog stupnja nije utvrđivao, niti je o tome dao valjane razloge.

2. U drugostupanjskoj odluci zauzima se stav da publikacija tuženika na domaćoj medijskoj sceni i u domaćem društvu ozbiljno utječe na kreiranje i oblikovanje individualnog i javnog mišljenja, jer se u znatnijoj mjeri bavi temama koje izazivaju opravdani interes javnosti. Zbog toga je uloga tuženika, koji oblikuje individualno i javno mišljenje velika, pa sporni tekst koji je provokativan, može izazvati mnogobrojne negativne reakcije javnosti na tužitelja, tim više što je tužitelj udruga koja promiče općeljudske vrijednosti. Stoga je sud prvog stupnja trebao voditi računa o pravima tuženika koja proizlaze iz ustavnog jamstva slobode mišljenja i izražavanja misli, tako i o tvrdnji tužitelja da mu je predmetnim tekstom povrijeđena čast i ugled, pa s obzirom da se radi o pravima koja zaslužuju jednaku zaštitu, sud prvog stupnja je trebao pronaći pravičnu ravnotežu između tih prava i utvrditi je li miješanje u slobodu izražavanja tuženika razmjerno legitimnom cilju zaštite časti i ugleda tužitelja, te tek po tom utvrđenju ocjenjivati osnovanost tužbenog zahtjeva tužitelja.

3. Tužitelj ostaje kod navoda da mu je tuženik kao nakladnik portala www.h-alter.org dana 15.01.2018. objavom članka pod naslovom „Nasilje-svuda oko nas“ povrijedio pravo osobnosti objavom neistinitih informacija „...udruge U ime obitelji koja je...sama pokrenula jedan od najvećih poteza strukturnog nasilja u Hrvatskoj“, iz kojeg je vidljiva namjera tuženika iznošenja u javnost neistinitih netočnih i izrazito štetnih informacija za tužitelja a kojima se tužitelj dovodi u vezu sa nasiljem, što je upravo suprotno ciljevima udruge U ime obitelj, pa je povrijeđeno pravo tužitelja na ugled, čast i dobar glas. Nakon objave tog priloga tužitelj je doživio niz neugodnosti; brojne upite od strane poslovnih partnera, klijenata, doživio sumnjičenje i osudu, te se morao istima opravdavati. Tužbenim zahtjevom traži da sud naloži tuženiku zbog povrede prava osobnosti naknadu štete u iznosu od 40.000,00 kn sa zateznom kamatom od 12. travnja 2018. do isplate, uz naknadu troška.

4. U odgovoru na tužbu tuženik osporava i osnovanost i visinu zahtjeva navodeći da čl. 38 Ustava RH i čl. 3 ZM jamči medijima slobodu izražavanja, a pod slobodom medija smatra se sloboda izražavanja mišljenja, sloboda prikupljanja, istraživanja i objavljivanja informacija u cilju informiranja javnosti, te otvorenost za različita mišljenja, uvjerenja i sadržaje. Predmetni tekst je sociološko filozofski esej o fenomenu nasilja u našoj svakodnevnici te autorsko viđenje stanja hrvatskog društva u okviru toga fenomena. Stoga se autor teksta Goran Božičević koji je mirovni aktivist, dotiče svih relevantnih subjekata pa tako i uloge tužitelja koji aktivno i dominantno djeluje u spektru javnosti. Autor teksta je i autor „Pojmovnika mirovnog obrazovanja“ gdje isti autor objašnjava što misli pod pojmom strukturnog nasilja. Tuženik citira i druge autore koji su pisali o ovom sociološkom fenomenu. Tužitelj je u predmetnom tekstu spomenut zbog proglašenja povodom referenduma 2013 za koji autor teksta smatra da isključuje homoseksualne osobe kao moguće korisnike prava koja proizlaze iz braka i namjeru da se iz definicije obitelji isključe (bračni ili izvanbračni) parovi bez djece. Također je autor mislio na protivljenje tužitelja ratifikaciji Istambulske konvencije i na intervju zz tužitelja Željke Markić Jutarnjem

listu od 21.02.16. u dijelu u kojem se osvrće na rad LGBT aktivistice Mime Simić, zbog čega je zz tužitelja proglašena krivom presudom OKS K 848/16, kao i pokušaje tužitelja da ograniči dodjelu sredstava neprofitnim medijima koje dodjeljuje Ministarstvo kulture. Tuženik nadalje navodi da nije jedini medij koji izražava takav stav u odnosu na tužitelja. Radi se o dopuštenoj društvenoj kritici rada tužitelja, informacija je objavljena na temelju točnih činjenica, postoji opravdano zanimanje javnosti za takve teme pa je objava u javnom interesu, prema tome ne može biti riječi o povredi prava osobnosti, pa je tuženik temeljem čl. 21 st. 4 toč. 3 i 6 ZM oslobođen odgovornosti. Tužitelj je javna osoba, nije pretrpio nikakvu štetu, ispravak informacije objavljen je u cijelosti, pa bi dosuđivanje novčane naknade bilo protivno njezinoj svrsi (čl. 1100 ZOO)

5. **Smatra da tužitelj nije dokazao niti jednu pretpostavku postojanja odgovornosti za štetu**, a u svakom slučaju nije dokazao da težina eventualne povrede i okolnosti slučaja opravdava novčanu naknadu, a tuženik je u cijelosti dokazao razloge koji ga oslobađaju od odgovornosti sukladno čl. 21 Zakona o medijima. Predlaže zahtjev odbiti

6. U dokaznom postupku sud je izvršio uvid u ispis spornog članka "Nasilje – svuda oko nas" (list 9-14), zahtjev za ispravak informacije (list 15-20), preslika Programa dodjele bespovratnih sredstva Ministarstva kulture iz 2015. (list 74), presliku presude OKS K-848/16 (list 84), dopis tužitelja ministru kulture od 26.01.2016. (list 83), stručne radove autora teksta (list 32-69), izvod iz Biltena župne zajednice Sv. Križa Ogulin gdje je tužitelj objavio i informaciju o pokretanju referenduma za ustavnu zaštitu braka kao zajednice žene i muškarca (list 72-73), priopćenje USRH od 14.11.2013. (list 101-110), izvješće DIP od 10.12.2013. (list 111), saslušao autora teksta Gorana Božičevića (list 117), svjedokinju Ivanu Perić (list 127), zz tužitelja Željku Markić (list 126), te temeljem čl. 8 i 219 ZPP zaključio da tužbeni zahtjev nije osnovan.

7. Sporno je da li je tuženik kao nakladnik objavom članka pod naslovom "Nasilje-svuda oko nas" u kojem je za tužitelja navedeno da je to udruga koja je i sama pokrenula jedan od najvećih poteza strukturnog nasilja u Hrvatskoj, povrijedio pravo osobnosti tužitelja, te da li mu je dužan nadoknaditi neimovinsku štetu u vidu isplate pravične novčane naknade.

8. St. 6 čl. 21 ZM određen je teret dokazivanja na način da postojanje pretpostavki odgovornosti za štetu dokazuje tužitelj, dok postojanje pretpostavki za oslobođenje od odgovornosti dokazuje tuženik, a primjenjuju se propisi o obveznim odnosima - ZOO/05. Prema odredbama čl. 19. u svezi čl. 1046. ZOO-a, koji je prihvatio objektivnu koncepciju neimovinske štete kao povrede prava osobnosti, neimovinsku štetu već čini sama povreda prava osobnosti.

9. Uvidom u sporni tekst „Nasilje-svuda oko nas“ sud utvrđuje da se radi o tekstu autora Gorana Božičevića čiji je podnaslov „Živimo kulturu nasilja i ne znamo što s njom“, a uvod u sporni tekst započinje kritikom izjave tada aktualne ministricice Nade Murganić nakon slučaja obiteljskog nasilja koje je počinio župan Tomašević „to vam je tako u braku“. Autor kritizira stav ministricice kao javne osobe koja je predstavnik vlasti, te smatra da društvo ne smije tolerirati nasilje kako u obitelji, tako i općenito, a vlast prema nasilju ne smije iskazivati nemoć i prešutno opravdanje, bez obzira na počinitelja i vrstu nasilja. Za tužitelja se navodi da "iako je udruga milozvučna i nenasilna imena, sama pokrenula jedan od najvećih poteza strukturnog nasilja u Hrvatskoj". Dalje u tekstu autor ponovo govori o vrstama nasilja i toleranciji društva

na tu pojavu, izražava svoj stav o licemjermom društvu koje o pojavi nasilja šuti, sve dovodeći u kontekst Maru Tomašević i njezinu kaznenu prijavu koju je na kraju povukla, te kritizira tada ministricu Murganić kao osobu koja ne može biti na takvoj funkciji. Zaključak i poruka teksta je da je društvu potrebna kultura otpora, pobune, slobode, nenasilja.

10. Svjedok Goran Božičević, autor teksta u svom iskazu objašnjava spominjanje udruge tužitelja i kontekst u kojem je spomenuta. Iskazuje da se bavi medijacijom, a volonterski piše za portal h-alter.org od 1993., podržava vrijednosti koji promiče taj portal, piše o temama izgradnje mira, rješavanja konflikata i o medijaciji. Ovaj portal uglavnom adresira udruge civilnog društva, i šire. Naročito ga zanimaju kulturno i strukturno nasilje, budući da su to oblici nasilja koji nisu naoko vidljivi, konkretna rečenica u tekstu je svojevrsna digresija, ona oslikava toleranciju društva na nasilje. Konkretna rečenica bila je potaknuta inicijativom da se skupljaju potpisi protiv društvene skupine u konkretnom slučaju LGBT zajednice, kako bi im se uskratila neka prava u odnosu na druge društvene skupine. Kod toga mu nije bio bitan naziv ili oblik inicijative, odnosno nije mu bilo bitno što je to udruga U ime obitelji, mogao je biti bilo tko. Dakle, riječ je o referendumu koji promovirajući jednu skupinu (obitelji) implicitno diskriminira druge društvene skupine. Riječ "strukturnog" je upotrijebljena u kontekstu da se kroz zakonodavstvo jedne zemlje želi uvesti mogućnost da se diskriminira određena društvena skupina ili više njih. U tom članku uopće se nije bavio tim konkretnim referendumom, niti udrugom tužitelja, već temom nasilja u društvu općenito. Moguće je da referendum na kojem je 66% građana glasalo "za" predstavlja strukturno nasilje, jer se iza tog referendumskog pitanja za obitelj koje je pozitivno usmjereno i samo po sebi prihvatljivo, krije jedno drugo pitanje, a to je da li je onaj tko glasa za obitelj glasa protiv drugih oblika zajednica života ili drugih mogućih definicija obitelji. Ne zna kako je glasila definicija braka prije provođenja referenduma. Izraz "najvećih poteza strukturnog nasilja" upotrijebio je zbog broja ljudi koji su bili uključeni u cijelu tu inicijativu. Za konkretan tekst ga je potaknula izjava ministricе Murganić nakon događaja sa županom Tomaševićem, kada je ministrica rekla da se to "tako događa u braku". Zasmatalo ga je što je takva izjava došla od državne dužnosnice, takva izjava opravdava nasilje.

11. Svjedok Ivana Perić, urednica na portalu h-alter.org, navodi da je tuženik objavio ispravak koji je tužitelj tražio, udruga tuženika je osnovana od strane nekoliko entuzijasta (fizičkih osoba) koji su se bavili ljudskim pravima i civilnim društvom, prije 15 godina, i toliko postoji i portal. Većinom je rad novinara i aktivista volonterski. Portal se bavi temama civilnog društva i ljudskih prava, piše o aktualnim temama vezano za rad udruga u kontekstu civilnog društva. Portal se bavio sa Udrugom (tužiteljem) kada su se pojavile neke aktualne teme tipa Istambulske konvencije, i referenduma o braku 2013., pravom na pobačaj te poveznim temama. Tužiteljem su se bavili isključivo u kontekstu njihovog političkog djelovanja i njihovih stavova. Broj ulaza na konkretan članak, u trenutku podizanja ove tužbe je bio negdje 1500, dok je sadašnje stanje oko 3000. Ovaj početni broj ulaza je u nekakvoj nižoj kategoriji čitanja tekstova tuženika, a broj ulaza na konkretan članak ne razlikuje se od broja ulaza na druge članke o temi rada tužitelja. U članku su osobne opservacije i razmišljanja autora na temu strukturnog nasilja u društvu, radi se o pojavi koja često ostaje nedetektirana u društvu, a autor je dugogodišnji aktivist i autoritet na području teme nasilja. Tužitelj kao udruga nije primarna tema niti fokus spornog teksta, tekst je potaknut izjavom gđe. Murganić "tako vam je to u braku", a vezano uz događaj sa županom Alojzom Tomaševićem (Požega) koji je zlostavljao svoju suprugu i protiv kojeg se vodi postupak. Taj je događaj bio povod za pisanje ovog konkretnog članka. Portal ima svoju FB stranicu sa slobodnim pristupom, ima negdje oko 20000

pratitelja, a za konkretan članak ne zna koliko je puta pročitano, negdje oko 2000 do 3000 puta.

12. Zz tužitelja Željka Markić iskazuje da je sporni članak vidjela na portalu h-alter.org, objavljen je ispravak, i članak i ispravak još uvijek stoje na portalu. Pretpostavlja da autor spornog članka misli na referendum o braku iz 2013. kada govori o "strukturnom nasilju". Inače, je ovaj konkretni članak izašao nakon što je ministrica Murganić bila kritizirana zbog nasilja u obitelji. Njime se tužitelj stavlja u krajnje negativan kontekst nasilja, a ona propagira upravo suprotno. Ne zna koja je čitanost portala h-alter.org, ali je članak svakako naštetio djelovanju tužitelja, a obzirom da je u to vrijeme tužitelj smjerao organizirati volontere oko prikupljanja potpisa za referendum vezan za promjenu izbornog sustava. Morali su objašnjavati ljudima da nemaju veze sa nikakvom vrstom nasilja, naime, po stavu tužitelja niti jedan referendum ne predstavlja nikakav oblik nasilja. Naime, rad tužitelja se temelji na radu volontera i donacijama. Tužitelj ima otprilike mjesečno donacija oko 100.000,00 kn. Portal čiji je nakladnik tuženik ne slaže se sa stavovima i svjetonazorom koji propagira tužitelj, objavljuje napise i članke o tužitelju više nego drugi portali, većinom se radi o člancima u negativnom kontekstu, međutim ovaj konkretan u kojem se tužitelj spominje kao netko tko provodi strukturno nasilje bi svakome naštetio. Kada je vidjela predmetni tekst googlala je pojam "strukturno nasilje", te je na taj način saznala što se pod tim podrazumijeva, ali nasilje je uvijek negativan pojam. Neistinito je da je tužitelj kao udruga ikada provodio bilo koju vrstu nasilja uključujući i strukturno nasilje. Referendumom o braku prikupljeno je 700000 potpisa građana koji su bili za njegovo raspisivanje, prema tome smatra da tu nitko ne može biti diskriminiran ako je na temelju toga u Ustav ušla kategorija koju je podržala većina građana. Po meni je činjenica da je definicija ušla u Ustav suprotna pojmu diskriminacije. U svakom slučaju stav tuženika ne može opravdati napis koji veže tužitelja za pojam nasilja.

13. Sud nije imao razloga sumnjati u istinitost iskaza svjedoka i zz tužitelja, te ih u cijelosti prihvaća prilikom donošenja odluke.

14. U drugostupanjskoj odluci zauzima se stav da publikacija tuženika na domaćoj medijskoj sceni i u domaćem društvu ozbiljno utječe na kreiranje i oblikovanje individualnog i javnog mišljenja, jer se u znatnijoj mjeri bavi temama koje izazivaju opravdani interes javnosti. Zbog toga je uloga tuženika, koji oblikuje individualno i javno mišljenje velika, pa sporni tekst koji je provokativan, može izazvati mnogobrojne negativne reakcije javnosti na tužitelja, tim više što je tužitelj udruga koja promiče općeljudske vrijednosti. Viši sud smatra da su izrazi koje je autor upotrijebio u spornom članku (pokretač jednog od najvećih poteza strukturnog nasilja) u odnosu na tužitelja, sami po sebi uvredljivi i u uobičajenoj političkoj raspravi u hrvatskom društvu se upotrebljavaju u negativnom značenju te upućuju na namjeru vrijeđanja.

15. Uputa je višega suda razmotriti je li istraživanje koje je medij proveo prije objavljivanja tvrdnji, bilo provedeno u dobroj vjeri i u skladu s uobičajenom novinarskom obvezom provjeravanja činjeničnih navoda, a sud prvog stupnja ne daje razloge je li to razmatrao prilikom donošenja presude, imajući pri tom u vidu iskaz svjedoka Gorana Božičevića, autora teksta, koji je izjavio da nije konkretno kontaktirao nikoga iz Udruge.

16. Također je uputa višega suda da je sud prvog stupnja trebao voditi računa o pravima tuženika koja proizlaze iz ustavnog jamstva slobode mišljenja i izražavanja

misli, tako i o tvrdnji tužitelja da mu je predmetnim tekstom povrijeđena čast i ugled, pa s obzirom da se radi o pravima koja zaslužuju jednaku zaštitu, sud prvog stupnja je trebao pronaći pravičnu ravnotežu između tih prava i utvrditi je li miješanje u slobodu izražavanja tuženika razmjerno legitimnom cilju zaštite časti i ugleda tužitelja, te tek po tom utvrđenju ocjenjivati osnovanost tužbenog zahtjeva tužitelja.

17. Prvostupanjski je sud postupio sukladno uputi višeg suda kako to određuje čl. 377. st. 2. ZPP i raspravio je sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud.

18. U medijima novinari istražuju i upozoravaju otvoreno i kritički na sve nepravilnosti, negativne pojave u društvu s ciljem da se one isprave i pri tome imaju pravo na slobodu izražavanja, slobodu mišljenja, slobodu primanja i širenja informacija i ideja od interesa za javnost. Isto im je zajamčeno Zakonom o medijima (čl. 3, 27).

19. Odredbe Zakona o medijima dopuštaju iznošenje vrijednosnih sudova pod uvjetom da je objavljivanje tih vrijednosnih sudova u javnom interesu i da su ti vrijednosni sudovi iznijeti u dobroj vjeri. Vrijednosni sudovi autora po svojoj naravi ne mogu biti istiniti ili neistiniti, za razliku od činjeničnih tvrdnji (informacije o ljudskim radnjama, pojavama, događajima, osobama i stanjima koja se mogu objektivno utvrditi), dok su vrijednosni sudovi kritike, komentari i informacije koje sadrže mišljenje, odnosno, subjektivno stajalište o naprijed navedenom. Vrijednosni sud koji autor članka formira o određenoj osobi (u ovom slučaju pravnoj osobi) treba temeljiti na određenim činjenicama za koje je autor imao opravdanog razloga povjerovati da su istinite, odnosno iznošenje vrijednosnog suda treba biti u dobroj vjeri.

20. U konkretnom slučaju ovaj sud smatra da je riječ o iznošenju vrijednosnog suda kada autor teksta spominje tužitelja u kontekstu rasprave o pojavi različitih vrsta nasilja u društvu i tolerancije na isto, pri čemu sud uzima u obzir da je povod teksta nesmotrena izjava tadašnje Ministricke Murganić, a tema teksta tolerancija nasilja, naročito obiteljskog nasilja u vrijeme skandala sa županom Tomaševićem, o čemu su pisali i izvještavali svi mediji i to kroz određeni vremenski period. Udruga - tužitelj nije tema konkretnog teksta.

21. Jedino što je za ovaj sud upitno je nedostatak pojašnjenja u samom tekstu-zbog čega autor smatra da je tužitelj pokretač strukturnog nasilja (referendum iz 2013) i pojašnjenje tog pojma, kako bi prosječan čitatelj mogao razumjeti zašto se tužitelj spominje u članku o toleranciji društva na nasilje u kontekstu teme o bivšoj ministrici Murganić i županu Tomaševiću. Međutim, isto tako prosječni čitatelj neće, kao što tvrdi tužitelj, odmah povezati udrugu tužitelja sa pojmom nasilja u standardnom smislu te riječi, već će se zapitati što je to strukturno nasilje, a obzirom da se radi o stručnom terminu, odnosno sociološkom fenomenu, koji svakako nije odmah razumljiv širem krugu čitatelja.

22. Sud nije razmatrao da li je autor teksta provjerio činjenične navode, jer se i ne radi o činjeničnim navodima, već o vrijednosnom sudu događaja koji nije sporan a to je da je tužitelj organizator referenduma o braku iz 2013; i sama zz tužitelja u svom iskazu navodi da pretpostavlja da autor spornog članka misli na referendum o braku iz 2013. kada govori o "strukturnom nasilju". Autor teksta u svom iskazu pojašnjava kako je njegov stav da je riječ o referendumu koji promovirajući jednu skupinu (obitelji) implicitno diskriminira druge društvene skupine,. Riječ "strukturnog" je upotrijebljena u kontekstu da se kroz zakonodavstvo jedne zemlje (dakle strukture vlasti) želi uvesti mogućnost da se diskriminira određena društvena skupina,

primjerice istospolne zajednice, kako bi im se uskratila određena prava. U ovakvom stavu autora, za ovaj sud nema ničeg spornog. Različiti stavovi i svjetonazori normalni su za demokratsko društvo, a vrijednosti koje neka udruga promiče, općenito govoreći, ne moraju biti isključivo vezani za brak i obitelj u klasičnom poimanju tog pojma (muž, žena i djeca), već je legitimno u demokratskom društvu promicati i druge vrijednosti; prava manjinskih ili marginaliziranih društvenih skupina, beskućnika, siromašnih itd, kojim problemima se uostalom bavi i cijeli niz drugih udruga u RH. Pri tome sud nije razmatrao da li je autor proveo kakvo istraživanje vezano za temu nasilja, jer se autor (prema svom iskazu i iskazu glavne urednice) dugo godina bavi temama civilnog društva i ljudskih prava.

23. Ono što je po stavu ovoga suda, među strankama zaista sporno je da je se autori portala čiji je nakladnik tuženik ne slažu sa stavovima i svjetonazorom koji propagira tužitelj, objavljuju napise i članke o tužitelju većinom u negativnom kontekstu, kako proizlazi iz iskaza zz tužitelja. Međutim, kao što je gore obrazloženo, ne moraju se svi građani, pa tako ni pojedini mediji i novinari slagati sa stavovima i svjetonazorom tužitelja, a o tome imaju pravo kritički pisati i svoje stavove javno objaviti. Sud iz iskaza autora i glavne urednice ne zaključuje da je pri objavi članka postojala namjera vrijeđanja tužitelja, jer aktivnosti i svjetonazor tužitelja nisu niti tema spornog članka.

24. Ustav RH jamči slobodu mišljenja i izražavanja misli, Zakon o elektroničnim medijima u članku 2. stavku 4. propisuje da se na odnose uređene tim zakonom, primijenjuje Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Nar. nov., Međunarodni ugovori 18/97., 6/99., 8/99., 14/02., 1/06.),

25. U okolnostima u kojima neke izjave utječu na ugled i čast i dostojanstvo pojedinaca, sukob između prava na informiranje i prava na ugled, čast i dostojanstvo potrebno rješavati vaganjem relevantnih čimbenika koji se odnose na te dvije zaštićene vrednote s obzirom na okolnosti svakog pojedinog slučaja (*Von Hannover protiv Njemačke* br. 40660/08 i 60641/08, §§ 104. - 107., presuda od 7. veljače 2012.; *Axel Springer AG protiv Njemačke*, br. 39954/08, §§ 85. - 88., presuda od 7. veljače 2012.; *Couderc i Hachette Filipacchi Associés protiv Francuske* br. 40454/07, §§ 90. - 93., presuda od 10. studenoga 2015.; i *Medžlis Islamske zajednice Brčko i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 17224/11, § 77., presuda od 27. lipnja 2017.).

26. Europski sud za ljudska prava je u presudi *Handyside v. UK*, zauzeo stav da je sloboda izražavanja jedan od bitnih temelja demokratskog društva, a koja se sloboda odnosi i na informacije koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju državu ili ma koji dio populacije a što zahtijevaju pluralizam, snošljivost i otvorenost mišljenja, bez kojih da nema demokratskog društva. U predmetu *Axel Springer AG protiv Njemačke* ESLJP navodi okolnosti prema kojima se, načelno, ocjenjuje je li u konkretnom slučaju postignuta ili je prekoračena pravična ravnoteža između sukobljenih prava:

- a) doprinos raspravi u javnom interesu;
- b) u kojoj mjeri je osoba u pitanju poznata javnosti i kakav je sadržaj danih izjava;
- c) prethodno ponašanje osobe na koju se izjava odnosi;
- d) metode prikupljanja informacija i njihova provjerljivost;
- e) sadržaj, forma i posljedice objavljene informacije;
- f) ozbiljnost dosuđene sankcije i obeshrabrujući učinak (tzv. *chilling effect*).

27. St. 4 čl. 21 ZM određuje pretpostavke pod kojima se nakladnik oslobađa od odgovornosti, pa se između ostalog određuje da je to u slučaju ako je informacija kojom je učinjena šteta utemeljena na točnim činjenicama ili na činjenicama za koje

je autor imao osnovani razlog povjerovati da su točne i poduzeo je sve potrebne mjere za provjeru njihove točnosti, a postojalo je opravdano zanimanje javnosti za objavu te informacije i ako je postupano u dobroj vjeri.

28. Pravo osobnosti pravne osobe (u koje spada i tužitelj kao udruga građana) može se definirati kao pravo koje proizlazi iz prirode i društvene namjene (cilja) tih osoba, kao što su pravo na ugled i dobar glas, čast, ime odnosno tvrtku, poslovnu tajnu, slobodu privređivanja i dr. (čl. 19. st. 3. ZOO). To pravo može biti povrijeđeno, a je li zaista došlo do povrede prava osobnosti i je li time pravna osoba pretrpjela neimovinsku štetu prosuđuje se u okviru propisanog čl. 1100. st. 3. toga Zakona, odnosno s obzirom na činjenične okolnosti svakog konkretnog slučaja i težinu same povrede, ukoliko sud procijeni da težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju takvu naknadu .

29. Čast, dostojanstvo i ugled vrijednosti su istog ustavnog ranga kao i sloboda informiranja, ali pravo na čast, ugled i dostojanstvo predstavlja temeljno ljudsko pravo koje nikada i nigdje nije ograničeno medijskim pravima, dok su, s druge strane, medijska prava uvijek ograničena pravom na čast i ugled, kako to izričito proizlazi iz čl. 3. st. 3. ZM-a, ali i iz čl. 10. st. 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Nar. nov., Međunarodni ugovori 18/97., 6/99., 8/99., 14/02., 1/06.), koji stav je izrazio i Ustavni sud Republike Hrvatske u brojnim odukama (npr. U-III-4057/2013 od 17. rujna 2014.) te Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci poslovni broj: Rev-1553/09 od 24. studenog 2009.

30. Dobar glas je predodžba koja je u javnosti stvorena o djelatnosti pravne osobe. Ako djelovanjem štetnika takav glas postane upitan, to je povreda prava osobnosti, a time i neimovinska šteta. Dopuštena i javna kritika nečijeg rada, makar bila i neugodna, ali to pravo na iznošenje mišljenja mora biti u ravnoteži s pravom na zaštitu ugleda, časti, dobrog glasa i sl. Stoga, kako bi se moglo ocijeniti je došlo do povrede ravnoteže između ta dva prava nužno je uzeti u obzir okolnosti svakog slučaja - kontekst izjave koja se slikovno i/ili riječima prenosi u javnosti o nekoj pravnoj osobi.

31. Kada se otvori mrežna stranica tužitelja, uvodno se tužitelj predstavlja javnosti kao udruga koja okuplja pojedince, obitelji, građanske udruge te vjerske udruge, zajednice i pokrete – sve one koji koje promiču općeljudske vrijednosti – brak i obitelj. Nadalje se navodi da je udruga uspješno organizirala izjašnjavanje za pokretanje referenduma o ustavnoj zaštiti braka na kojem je 1. prosinca 2013. 946 433 građana (66 %) odlučilo da u Ustav RH uđe odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca. Odluka o ustavnoj zaštiti braka objavljena je u Narodnim novinama 11. prosinca 2013. To su dvije informacije koje se nalaze odmah na vrhu početne mrežne stranice tužitelja, iz čega se može zaključiti da se tužitelj prezentira javnosti prvenstveno- vrijednostima koje promiče i svojim najznačajnijim postignućem.

32. Iz iskaza zz tužitelja proizlazi da je tužitelju bilo jasno što je autor spornog članka mislio pod „strukturnim nasiljem“ -misli se na referendum o braku iz 2013. Stav je tužitelja da nitko ne može biti diskriminiran Referendumom o braku jer je tužitelj prikupio 700000 potpisa građana koji su bili za njegovo raspisivanje, time je smatra tužitelj na temelju toga u Ustav ušla kategorija koju je podržala većina građana. Autor članka ima suprotan stav, kojeg argumentira u svom iskazu.

33. Predmetni sporni navod autora teksta koji za tužitelja navodi da je autor "jednog od najvećih poteza strukturnog nasilja" odnosi se (kao što i iz iskaza zz

tužitelja i autora proizlazi) upravo na organizaciju referenduma o ustavnoj zaštiti braka od 1. prosinca 2013.

34. Kada se otvori mrežna stranica tuženika, isti se uvodno prezentira javnosti kao uduga koja promiče nezavisnost i profesionalnost novinarske struke, pravo javnosti na obaviještenost i obrazovanje o pitanjima iz oblasti civilnog društva, kulture, društvene znanosti i politike.

35. Pravo na slobodu izražavanja nije apsolutno pravo. Članak 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao ni članak 38. Ustava RH (Nar. nov. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10., 5/14.) ne jamči neograničenu slobodu izražavanja. Sloboda izražavanja može biti ograničena ako je to nužno u demokratskom društvu. Ograničenje prava na slobodu izražavanja mora se razmotriti u kontekstu slučaja u cjelini, uključujući sadržaj izjava i kontekst u kojem su one dane.

36. Kako bi se pravilno ocijenilo je li iznošenje nekih sudova samo iznošenje vrijednosnih sudova kojima nije prekoračena ravnoteža između navedena dva prava ili je ipak prekoračena granica na štetu ugleda i časti pravne osobe bilo je potrebno: (1.) ispitati doprinos raspravi u javnom interesu (2.) ispitati u kojoj mjeri je pravna osoba poznata javnosti (3.) kakav je sadržaj danih izjava (4.) prethodno ponašanje osobe na koju se izjava odnosi kao i (5.) sadržaj, formu i posljedice objavljene informacije i je li s obzirom na to dosuda štete opravdana.

37. Javnosti, (i sudu) je poznata i činjenica da je i tužitelj Udruga u ime obitelji nakladnik elektroničke publikacije narod.hr, koja također ima veliki broj pratitelja, i također utječe na kreiranje i oblikovanje individualnog i javnog mišljenja, tekstovi objavljeni na tom portalu, kao i na portalu tuženika, nisu uvijek pozitivni u odnosu na druge fizičke i pravne osobe, a oba nakladnika (i tužitelj i tuženik) javnosti se prezentiraju kao promicatelji općeljudskih vrijednosti.

38. Nadalje, tužitelj je Udruga koja ima ulogu na političkoj sceni u RH, zz tužitelja i članovi su osobe koje nastupaju u javnosti, prisutne su u medijima, i time izloženi kritici širokog kruga građana i medija, pa je time tužitelj prihvatio ulogu na javnoj medijskoj sceni, time i rizik da se različiti mediji ne moraju uvijek slagati sa iznesenim stavovima i aktivnostima koje poduzima tužitelj.

39. Kada je riječ o napadu na vrijednosti iz čl. 8. Konvencije (dostojanstva, časti, ugleda) putem informacije, potrebno je utvrditi postojanje ozbiljnijeg napada na te vrijednosti (gdje svaka netočna i neprovjerena informacije ne može dobiti vrijednost takvog ozbiljnog napada) - sve imajući na umu da je i sloboda kazivanja, informiranja, tiska, sadržana u biti postojanja demokratskog društva - to pogotovo kada se odnosi na osobe koje su dragovoljno prihvatile nastupanje u javnosti, u javnom, pa i medijskom životu, sa tome svojstvenoj svijesti da će granice njihova provjeravanja, primanja kritika za izgovorenu riječ i počinjena dijela, pa i u interesu javnosti biti šire ili snažnije nego kod drugih osoba - ali i sa svijesti da u svemu tome (u primanju kritika i informacija) mora biti manje formalističan od tih drugih osoba i bitnije fleksibilniji (tolerantniji).

40. U ovom postupku sud nije utvrdio postojanje takvog ozbiljnijeg napada na te vrijednosti koje promiče tužitelj.

41. Analizom i ocjenom iskaza saslušanih svjedoka i zz tužitelja, sud zaključuje da tužena nije članak objavila iznošenjem neistinitih tvrdnji u namjeri da tužitelju prouzroči štetu. Članak je baziran na informacijama koje su se već ranije spominjale u javnosti (referendum o braku, obiteljsko nasilje počinjeno od strane političara i reakcija ministricе Murganić), dakle, da se ne radi o informaciji koju je autor sam izmislio nego je potakao određena pitanja za koje društvo s opravdanjem očekuje odgovor.

42. Tužitelj je udruga koja sudjeluje u društvenom i javnom životu RH, radi se dakle o udruzi koja se istupanjem u javnosti, nužno i svjesno izlaže javnom mišljenju, pa su granice prihvatljivog kriticizma u njihovom slučaju šire. Kao što tužitelj istupa u javnosti iznoseći svoje stavove, tako i mediji imaju pravo kritičkog razmatranja takvih stavova, bez obzira o kojem je ideološkom ili društvenom pitanju riječ.

43. Zaključno, vaganjem relevantnih čimbenika koji se odnose na dvije zaštićene vrijednosti – s jedne strane pravo na slobodu izražavanja i s druge strane pravo na ugled i čast, za ovaj slučaj preteže pravo na slobodu izražavanja tuženika. Zbog svega navedenog, sud je tužbeni zahtjev odbio.

44. Kako tužitelj u sporu nije uspio, to tuženiku primjenom čl. 154 i 155 ZPP pripadaju zatraženi troškovi postupka za zastupanje po odvjetniku sukladno važećoj OT, prema VPS iz tužbe; za odgovor na tužbu - 100 bodova, ročište 03.12.2018. - 100 bodova (uključivo podnesak predat na tom ročištu), ročište 18.03.2019. - 100 bodova, podnesak 25.06.2018. - 100 bodova, ročište 11.03.2020. - 100 bodova, podnesak 25.08.21. 25 b, podn.06.10.21. 100 b, roč 09.02.22. 100 b, , uz dodani PDV, ukupno 9.062,50 kn.

U Zagrebu, 30. rujna 2022. godine

S u d a c:
Ana Ćurković Dražić

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ove presude dopuštena je žalba nadležnom županijskom sudu. Žalba se predaje putem ovog suda, pisano u tri primjerka, a u roku od 15 dana od dana primitka iste.

Protiv ove presude stranka koja nije bila na ročištu za uručenje, a dostava poziva za to ročište je bila uredna, ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana isticanja presude na e-oglasnoj ploči suda. Stranci koja nije bila uredno pozvana na ročište za objavu, sud će presudu dostaviti sukladno čl. 142-143 ZPP-a.

DNA:

- pun. tužitelja
- pun. tuženika

Broj zapisa: **eb312-695f7**

Kontrolni broj: **0ba30-f40ca-d7bf6**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=ANA ĆURKOVIĆ DRAŽIĆ, L=ZAGREB, O=OPĆINSKI GRAĐANSKI SUD U ZAGREBU, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski građanski sud u Zagrebu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.